De Waalsdorpervlakte

De Waalsdorpervlakte is een gebied in de duinen tussen Scheveningen en Wassenaar. Op deze plek werden tijdens de Duitse bezetting ruim 250 mensen doodgeschoten.

Zij brachten hun laatste dagen door in de 'dodencellen' op de D-gang in het Oranjehotel – in een zelfde cel als Cel 601. De terdoodveroordeelden hadden hier meer vrijheid dan andere gevangenen. Ze kregen soms wat te roken en mochten bezoek ontvangen van een dominee of priester. Ook schreven ze afscheidsbrieven aan familie en vrienden.

De gevangenen verlieten het Oranjehotel door het Poortje en werden met de auto of een vrachtwagen naar de Waalsdorpervlakte – 2,5 km verderop – gebracht. Het laatste stuk moesten ze lopen. Nadat de gevangenen waren doodgeschoten begroeven Duitse politiemannen de lijken in de duinen.

Het Poortje *Jan Louis van den Oever*

Doodstraf

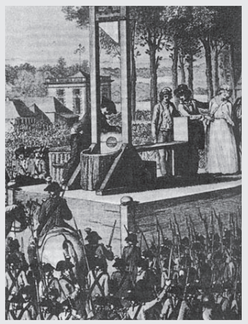

De doodstraf is de zwaarste straf die iemand kan krijgen en is eeuwenoud. Vanaf de 18e eeuw nam de kritiek op de doodstraf toe en schaften steeds meer landen de doodstraf af. In Nederland gebeurde dit in 1870. Sinds 2000 is het verbod op de doodstraf vastgelegd in het 'Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.' Maar buiten Europa zijn er nog steeds tientallen landen waar de doodstraf wordt uitgevoerd – waaronder Amerika, China, Iran en Saoedi-Arabië.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog voerden de nazi's de doodstraf in Nederland tijdelijk weer in. Honderden Nederlanders kregen de doodstraf. Vaak omdat zij zich tegen de Duitsers hadden verzet. De Waalsdorpervlakte was niet de enige fusilladeplaats in Nederland. Ook op andere plekken – zoals de Leusderheide en de duinen in Overveen – schoot de bezetter mensen dood. Na de oorlog werden ook oorlogsmisdadigers, zoals NSB-leider Anton Mussert, op de Waalsdorpervlakte geëxecuteerd.

Hoe denk jij over de doodstraf? Wat zijn voor- en nadelen van de doodstraf? Noem er vier.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Foto achtergrond: Waalsdorpervlakte. Bron Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting, collectie Haags Gemeentearchief.

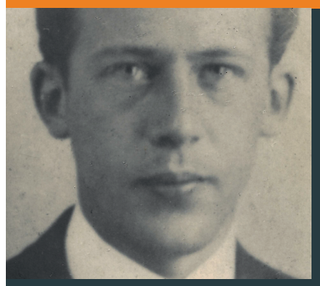

Dominicus Hendrik Cornelis ('Henny') Middendorp

23 jaar (1919-1943)

Den Haag
WOONPLAATS

Brandweerman
BEROEP

Betrokken bij communistische verzetsgroep 'De Vonk'
REDEN ARRESTATIE

27 mei 1943 - 30 juni 1943
PERIODE GEVANGENSCHAP

34
DAGEN

Gefussileerd op de Waalsdorpervlakte
VERVOLG

Een van deze gevangenen was de 23-jarige Hendrik Middendorp. Op 30 juni 1943 werd hij op de Waalsdorpervlakte doodgeschoten. Op de dag van zijn dood schreef Hendrik een laatste brief aan zijn verloofde Adriana Alida ('Jeanne') Boode. Hierin nam hij afscheid van Jeanne.

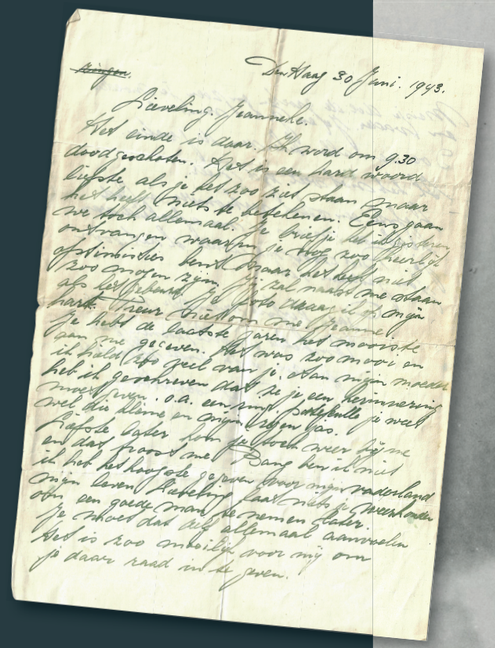

Den Haag 30 Juni 1943.

Lieveling. Jeanneke.
Het einde is daar. Ik word om 9.30 uur doodgeschoten. Dat is een hard woord liefste als je het zo ziet staan maar het heeft niets te betekenen. Eens gaan we toch allemaal. Je briefje heb ik gisteren ontvangen waarin je nog zo heerlijk optimistisch bent. Maar het heeft niet zo mogen zijn. Jij zal naast me staan als het gebeurd. Je foto draag ik op mijn hart. Treur niet om me. Jeanne. Je hebt de laatste jaren het mooiste aan me gegeven. Het was zo mooi en ik hield zo veel van je. Aan mijn moeder heb ik geschreven dat ze je een herinnering moet geven. o.a. een ring, portefeuille je weet wel die kleine en mijn regen jas. Liefste later kom je toch weer bij me en dat troost me. Bang ben ik niet.
Ik heb het hoogste gegeven voor mijn vaderland, mijn leven. Lieveling laat niets je weerhouden om een goede man te nemen later. Je moet dat zelf allemaal aanvoelen. Het is zo moeilijk voor mij om je daar raad in te geven.
Meisje doe de groeten en zoen je moeder en vader. Jo en Gerrit van me. Doe aan alle bekenden de groeten.
Ik heb niet veel tijd meer.
Liefste een sterk vertrouwen in God hebbende neem ik nu afscheid van je. Bid voor me zoals ik dat voor jou gedaan heb.
Dag liefste vrouwtje van me. Omhelsd en vele zoenen van je zo liefhebbende Henneke. Dag schattie.

Het luiden van de Bourdonklok door leden van het Erepeloton Waalsdorp. *Vervaardiger Hans de Bakker, Collectie Haags Gemeentearchief.*

Monument

Na de bevrijding in mei 1945 begon de zoektocht naar de in de duinen begraven slachtoffers. De Duitsers die betrokken waren geweest bij de executies werden gedwongen aan te wijzen waar ze de lijken hadden begraven. De meeste slachtoffers werden opnieuw begraven op de erebegraafplaats in Loenen, vlakbij Apeldoorn.

Tegenwoordig is de Waalsdorpervlakte een van de belangrijkste Nederlandse oorlogsherdenkingsplaatsen. De vier kruizen en de grote bourdonklok vormen samen het monument. De klok wordt ieder jaar op 4 mei – tijdens de nationale dodenherdenking – op televisie geluid.

Hoe belangrijk vind je het dat er herdenkingsplekken zoals de Waalsdorpervlakte zijn?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

niet belangrijk — heel belangrijk

Foto achtergrond: Vier fusilladekruisen, die deel uitmaken van het Verzetsmonument op de Waalsdorpervlakte, 1945. *Collectie Haags Gemeentearchief.*